

Färdplan

Byggande & Boende i Dalarna

Processen

- Uppdraget kommer från Dalarnas energi- och klimatstrategi.
- Arbetet processlett av ByggDialog Dalarna.
- En aktörsgrupp har varit motor i arbetet, baserad på deras upplevda möjligheter och utmaningar.
- Öppen dialog 21/11.
- Antas formellt i mars 2024.

- Baserad på fakta och statistik.
- Framåtblickande och nytänkande.

Nationella strategier

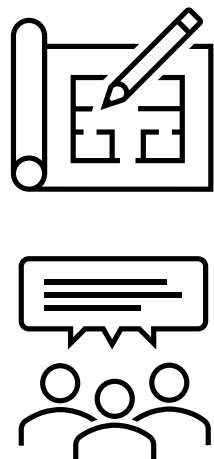
- **Fossilfritt Sveriges färdplaner – Bygg och anläggningssektorn (2018) – revideras nu**
 - 2030 – 50 % minskade utsläpp av växthusgaser (jmf 2015)
 - 2045 – Netto noll utsläpp av växthusgaser (jmf 2015)
- **Klimatinitiativet**
 - 2030- De allmännyttiga bostadsföretagen ska vara fossilfria, energianvändningen ska minska med 30 procent
 - Anslutna i Dalarna:
 - Bärkehus
 - Gamla byn
 - Kopparstaden
 - Leksandsbostäder
 - LudvikaHem
 - Orsabostäder
 - Stora Tunabyggen
 - Säterbostäder
 - Vansbrohem, Stiftelsen

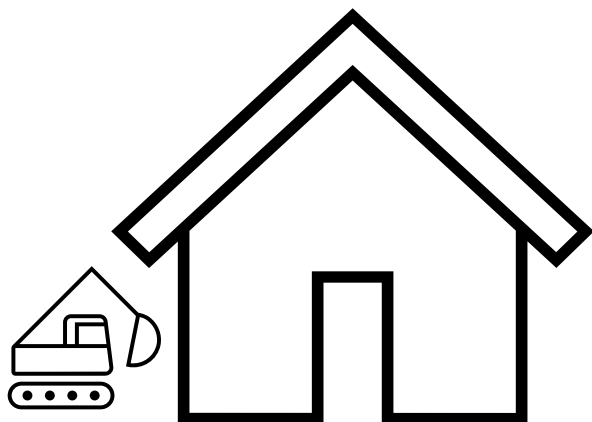

Färdplanens omfattning

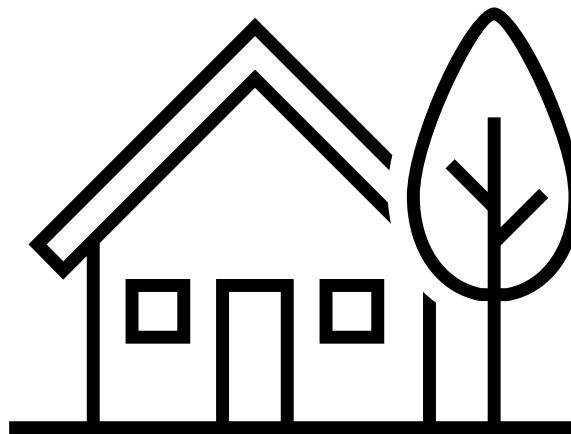
Planeringskedet

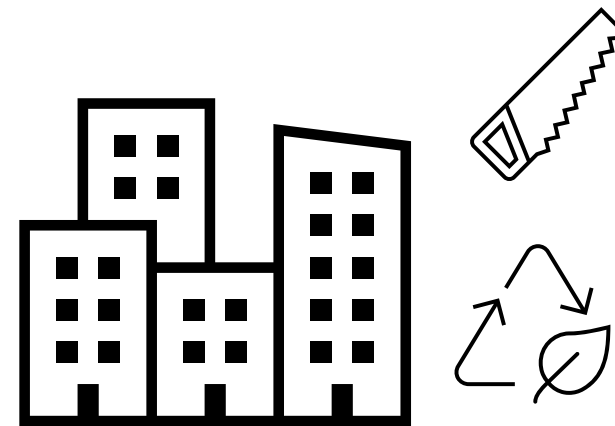
Byggskedet

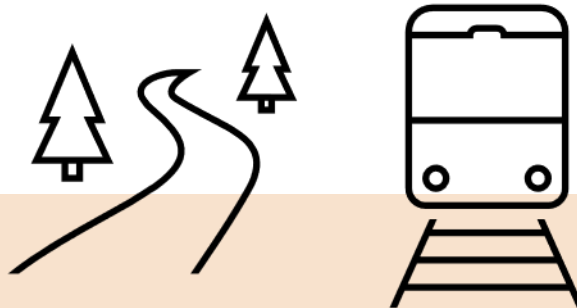
Användningskedet

Ombyggnad/renovering

Plus anläggning i form av väg, järnväg osv

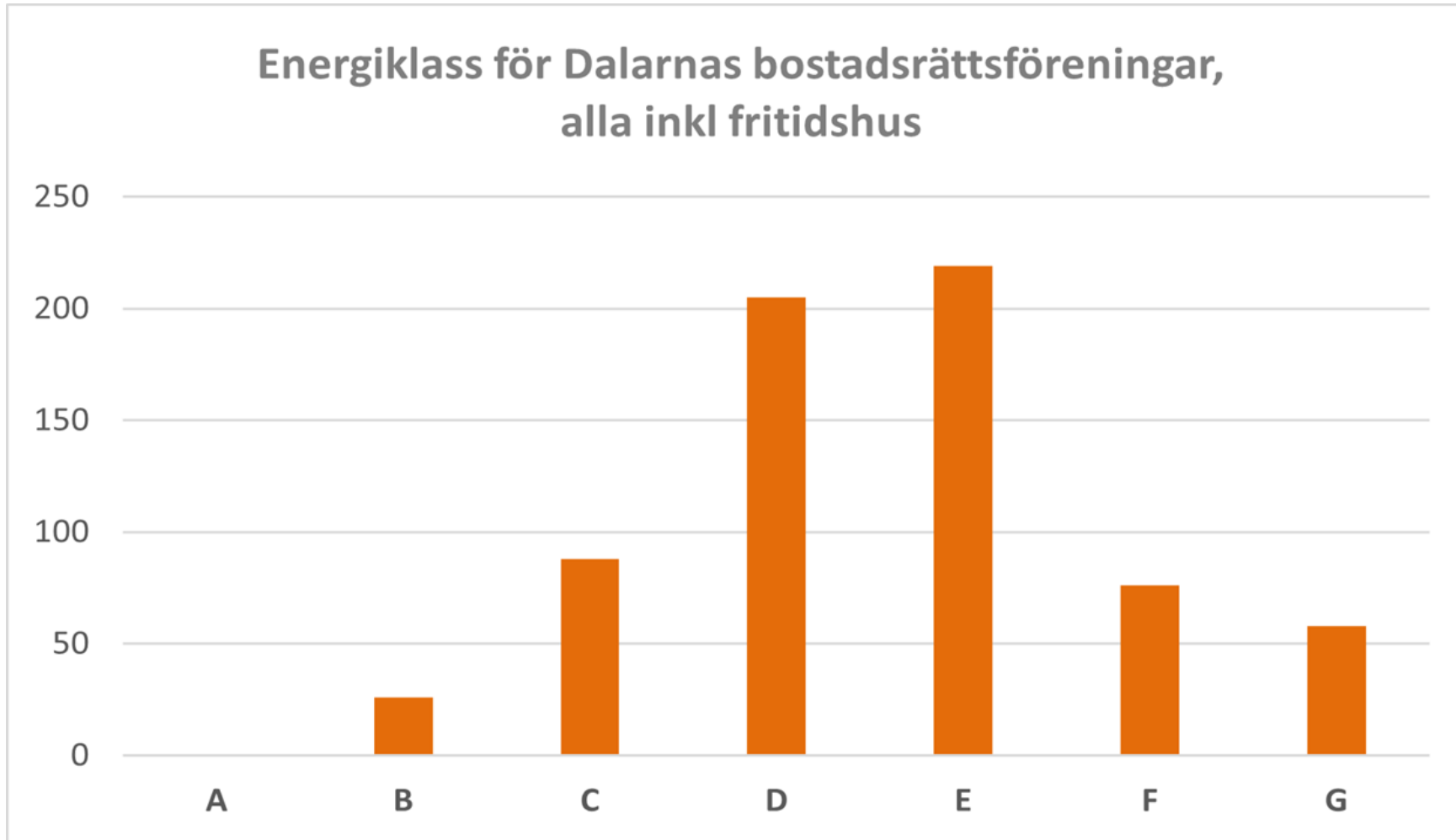

Några exempel på nuläge i Dalarna

- Dalarna har stor andel småhus och fritidshus
- Dalarna har en högre andel hyresrätter än riket i genomsnitt (Dalarna 67 %, Sverige 58 % av totala mängden flerbostadshus)
- I Dalarna finns 852 registrerade Bostadsrättsföreningar, cirka 300 av dessa bedöms vara fritidshus (cirka 200 i Malung-Sälen)
- I Dalarna har endast 63 % av BRF en energideklaration, bland fritidshusen 33 %
- Totala energianvändningen för bostäder (småhus, flerbostadshus, fritidshus) i Dalarna uppgick 2021 till cirka 3000 GWh. Cirka hälften är el (resten bio, fjärrvärme, lite olja). Elanvändning störst i småhus (står för 79 %) och fritidshus (står för 12 %)

Endast cirka 60 % av BRF har en energideklARATION!

Energieffektivitet i befintliga bostäder

Uppföljning Dalarna 2005 - 2021

Uppnått totalt 9 % energieffektivisering på 16 år.

41 % kvar att uppnå kommande 9 år.

Med nuvarande takt skulle det ta ytterligare 73 år att nå målet.

50 % effektivare energianvändning 2030 jämfört med 2005

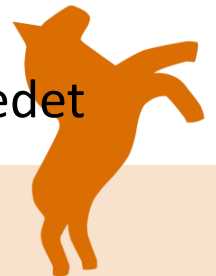

Delmål

- **Alla byggnader (som berörs) är energideklarerade senast 2025**
- **Beståndet i länet uppgår 2030 till energiklass C (Kampanjen "under 100")**
- **Fossilfri energi i sektorn 2030**
- **Minska andelen hus med direktverkande el, samt minska el-effekttopparna**

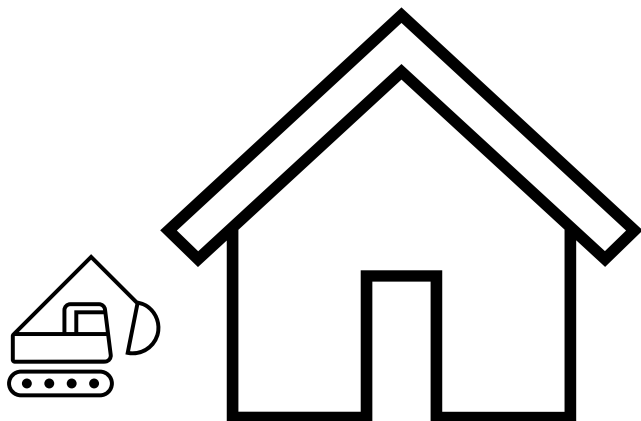
- Få bort plast i avfallet (bygg, boende?) (minskar klimatpåverkan från fjärrvärmerna) till 2030
- Öka återbruket av byggmaterial, mål procent till 2030 och till 2045
- Minska spillet vid byggprocessen med x procent till 2030, 2045
- Materialval, klimatförbättrad betong, stål?
- Aktörer i Dalarnas byggande och boendesektor har kartlagt sina utsläpp och satt klimatmål till 2030
- Projektera för att byggnader och anläggningar ska vara klimatneutrala i användningsskedet

Kategorisering delmål/prioriterade områden

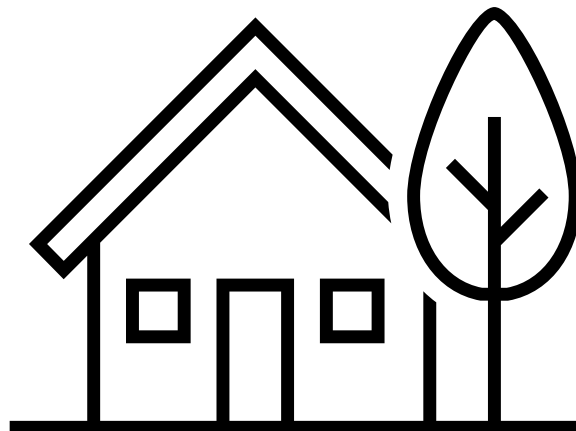

Byggskedet

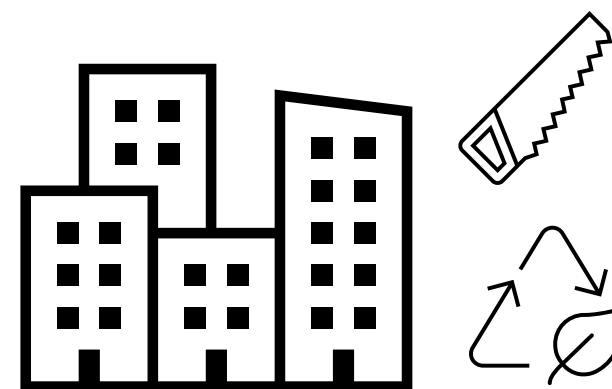
Materialval- betong, stål tex
Återvinningsbarhet
Återbruk av byggmaterial
Minska plastavfall
Minska övrigt spill
Transporter

Användningskedet

Antal energideklarationer gjorda 2030
Dalaplattform
Manual prioriterade åtgärder
Kunskapsspridning
"under 100 kampanj"/energiklass
Fossilfri energi i 2030
Minska direktverkande el och kapa
effekttoppar

Ombyggnad/renovering

Materialval
Återvinningsbarhet
Återbruk av byggmaterial
Minska plastavfall
Minska övrigt spill
Återbruk & Cirkulära affärsmodeller

Samhällsplanering

Nya sätt att nyttja bostäder och lokaler

Få kalkylen att gå ihop

Systemperspektiv- dialog och beslut med energisektorn

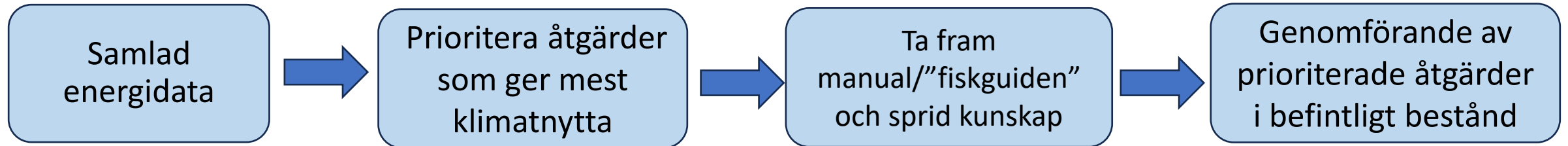
Utbildning och kompetensförsörjning

Utkast prioriterade områden

Samhällsplanering

Återbruk & Cirkulära affärsmodeller

Byggprocessen-materialval, spill, byggavfall, massor, transporter

Nya sätt att nyttja bostäder och lokaler

Få kalkylen att gå ihop

Systemperspektiv-dialog och beslut med energisektorn

Utbildning och kompetensförsörjning, mångfaldsperspektivet

Vilka samarbetsformer tror ni behöver till för att vi ska uppnå mest klimatnytta till 2030, och nå övergripande målen till 2045?

7 svar

Samverkansentreprenader

Prismodeller mellan energibolag och fastighetsbolag

Energigemenskaper mellan olika samhällsaktörer

Upphandling!

Bred politisk enighet.Uppslutning kring färdplaner.Jobba brett med beteendeförändring.Samlade organisationer som tex Byggdialogen.Transparens, dialog och uppföljning, även mellan branscher.

"Horisontal dialog" liknande ByggEKOT där aktörer i värdekedjan kommer överens om förändringar, test beds, folkbildning/ undervisning i energibesparing ger rabatt på energibesparing (energibolagen)

Nya affärsmodeller för symbioser mellan energibolag, industri och fastighetssektorn

Är det något område som vi pratat om som du känner dig extra intresserad av?

Finansieringsfrågor

Samverkansmodeller och energigemenskap

Jämställdhet i byggbranschen! Sätta upp konkreta delmål och skapa incitament för att man ska vilja "välja rätt" och att det ska vara lätt.

Allt som lyftas fram var lärorik och intressant.

Behovet av stabilitet i politik för att kunna jobba mot tydliga mål. Behovet av beteendeförändringar hos alla människor.

Energisystem och samverkan mellan olika aktörer.

Återbruk

Mattias: "småhusproblematiken". Hur få småhusägare att göra något?? Incitament och morötter viktiga!

Kampanj "under 100"

- vad ger olika insatser för klimatnytta?

"Under hundra" flerbostadshus?	9 000 ton/år
"Under hundra" småhus?	90 000 ton/år
"Under hundra" i fritidshus?	12 000 ton/år
Mindre klimatutsläpp i nybyggnation	6 000 ton
Återvinna byggavfall?	20 000 ton/år
Bättre nyttjande ?	10 000 ton

